

Frank Davidsen

Hvør hevur ábyrgdina?

Nú komið er út í septembur mánað bera fjølmiðlar tey skelkandi tíðindi, at 80.000 tons av makrelkvotuni eru eftir at fáa til høldar. So kann ein spyrja seg sjálvan, hvussu tað ber til, at meira enn helvtin er eftir av tí kvotu, sum vit hava kannað okkum. Og hvørjar avleiðingar kemur hetta at hava framyvir, tá okkara fyrrverandi samstarvsfelagar fáa staðfest, at vit ikki eru førir fyri at fiska ta makrelkvotu, vit sjálvir hava sett okkum, ta tíð, makrelurin er í okkara sjóki. Sjálvsagt verða teir fyrndarglaðir, eins og skaðfrøin er í hæddini, nú teir til komandi samráðingar kunna staðfesta, at okkara fiskimálaráðharri hevur skotið seg í fótin, so tað stendur eftir.

Tað kann tykjast margháttligt, soleiðis sum manngongdin hevur verið í makrelmálinum. Aftan á tógvið stríð flokkanna millum í sam-

gonguni, so varð semja gjørd um leggja tað soleiðis til rættis, at landskassin skuldi fáa út í móti 100 milliónum inn í einum tilfeingisgjaldi. Henda semja, sum Sambandsflokkurin setti sum eitt ófrávikiligt krav móttvegis Fólkaflokkinum hevur víst seg, at Fólkaflokkurin, sum altíð sigur seg halda gjørdar avtalur, sum ikki einaferð bluffaði sitandi løgmann okkara.

Og er tað nakar, sum hevur lagt fótonglar í vegin, soleiðis at kvotan helst ikki verður uppfiskað, so er tað sitandi fiskimálaráðharri. Ein og hvør veit, at fiska eina so stóra nøgd sum 150.000 tons, tað krevur fyrst og fremst, at tað er ein javnvág í millum tað, sum verður fiskað, og móttøkuorkuna á landi. Tá vit nú hava eina so stóra makrelkvotu, so nyttar tað lítið at skriva út eina rúgvu av fiskiloyvum, samstundis sum Fiskimálaráðið frá fyrsta degi

Nú í ellivinta tíma vaknar fiskimálaráðharrin við kaldan dreym, og nú-staðni sær hann, at hann hevur skotið seg í fótin

av setur hjáveiðuprosentið á sild so lágt, at skipini vera revsað til at liggja óvirkin við bryggju fleiri vikur. Í staðin fyri at taka hædd fyri, at kvotan varð fiskað, so hevur ein ta fatan, at her var tað ikki samfelagsins áhugamál, men í staðin fyri »mig alene vide«. Í staðin fyri at lata ein part av kvotuni fara yvir eina uppboðsølu sum í fjør, so landskassin t.v.s føroyski skattgjaldarin skuldi fáa sum mest burtur úr við einum tilfeingisgjaldi, so varð henda skipan saboterað frá fyrsta degi av við at leggja gjaldið, sum móttøkuskipini skuldu

gjalda so høgt, at einki mót-tøkuskip hevur verið á feltinum. Alt tos um at tað av hesum gjørdst trupult at fáa hesi risa stóru nøgd til høldar, varð kveistrað til viks við tí grundgeving, at ovmikið av móttøkuorku var á landi at taka ímóti. Men tað rann ikki fiskimálaráðharranum til hugs, at tá einki móttøkuskip var á feltinum, so var støðan ein heilt onnur enn hon var seinasta summar.

Tað var als ikki tikið hædd fyri, at makrelurin kanska ikki stóð so tættur, at tað tók longri tíð at fiska, ella um fjarstøðan har fiskað varð

gjørði tað munin longri fyri hvønn túrin. Hin vegin so skuldi tað fyri alt í verðini ikki nakað oyra koma beinleiðis í tann soltna landskassa.

Tað er einki minni ein gøla, um stórus partur av kvotuni ikki verður uppfiskað, og eg ivist ikki í, at okkara fyrrverandi samstarvsfelagar fylgja væl við í gongdini frameftir. Nú í ellivinta tíma vaknar fiskimálaráðharrin við kaldan dreym, og nústaðni sær hann, at hann hevur skotið seg í fótin, so tað stendur eftir. Samstundis sum makrelurin er á veg úr føroyskum sjóki, ætlar Fiskimálaráðið at sleppa øllum bindingum í samband við makrelfiskiskapin, men spurningurin er, um vit ikki hava ligið sjóvarfallið av okkum.

Har afturat so er tað lagnunar speisemi, at av teimum 150.000 tonsunum, ið vit hava kannað okkum, so hava uppsjóarvirkini í Kollafirði,

eins og nýggja virkið á Tvøroyri als ikki fingið ta nøgd, ið tey áttu at fingið vegna vánaliga handfaring av makrelfiskiskapinum í summar.

Eingin ivi er um, at tað var ein røtt og djørv avgerð, tá fiskimálaráðharrin hækkaði makrelkvotuna til 150.000 tons, men tað sjálsøkni og serliga handfaringin av makrelkvotuni í summar, setur spurningin, um hetta ikki kann koma okkum aftur um brekku, serliga um stórus partur av kvotuni ikki verður uppfiskaður.

Vónandi er meira makrelur komin til høldar, enn fjølmiðlanir siga frá, og vónandi kunna tey mest effektivu skipini fáa so góðan fiskiskap tað sum er eftir av vertiðini, at tað ikki gerst ein gøla av, at vit ikki kunna fáa alla makrelkvotuna til høldar.

Rigmor Dam
Javnaðarflokkurin

Sálarsjúka – ikki fyri sartar sálir

Áheitan til Anniku og Karsten: Finnið eina loysn, so Føroyar fáa sítt fyrsta hart tiltrongda Fountain House

Tað er langt ímillum politisku snapsirnar, tá umræður umstøðurnar hjá fólki við sálarsjúku. Tí, hóast bæði viljin og evnini eru til staðar hjá starsvfólkunum í psykiatriini, kann tann fjórðingurin av fólkinum, sum fær eina sálardiagnosu onkuntíð í lívinum, framvegis enda á tvímansstovu á psykiatrisku deild ella í áralongu bíðirøðini til barnaspykiatriina. Og fá eru útlitini fyri bata. Tí bráðliga eru allar ætlanirnar hjá fyrru samgongu um at útbyggja Psykiatriska Depilin skúgvaðar langt inn

í framtíðina, til meira menniskjaligar, ja, medmenniskjaligar, samgongur at taka sær av. Men hetta er ikki einasta heilsanin frá tí politiska til fólk við sálarsjúku. Seinastu dagarnar hava vit verið vitni til ein pínligan politiskan "renna-undan-ábyrgd-og-vallyftum" leik.

Alneyðugt tilboð

Nú biður ein hópur av skikkaðum og vælmeinandi fólki um einar tvær milliónir árliga til eitt vóngevandi Fountain House, sum er eitt pro-fessio-nelt dagtilboð við framúr

góðum altjóða úrslitum. Hetta tilboð kann, umframt at virka fyribyrgjandi og harvið spara landinum nógvan pening, skapa ein innihaldsríkan og skipaðan gerandisdag fyri eini 50 útsett fólk við sálarsjúku. Fólk, sum í lýtuni byrgja seg inni heima við hús, við øllum tí tramanssskapi, sum isolatión hevur við sær. Við rætta tilboðnum er vónin, at hesi fólk gerast betri før at megna egdið liv.

Pínliga apan

Men apan, ella umsóknin um játtan til tiltakið, liggur

og sløðist millum hæddirnar úti á Eirargarði. Karsten blakar hana yvir á Anniku og umvent. Veruleikin er, at nú, tey hava sett sær fyri at spara hundrað og nógvar milliónir á almanna- og heilsuøkinum komandi árini, kennist tað nærmast sum ein provokatióin at koma dragandi við nýggjum og tiltrongdum tilboðum. Tí hvar skulu pengarnir koma frá?

Tránaða valfleskið

Tí er vert at minna Karsten Hansen, landsstýrismann í heilsumálum, á tað, sum hann

bar fram á politiskum fundi hjá Sinnisbata í sjálvum valstríðnum síðsta heyst. Har var ikki eitt eyga turt, eftir at Karsten Hansen hevði borið fram síni sjónarmið um Fountain House: So fantastiska tiltrongt og gott helt hann hetta vera, at hann heilt vist fór at virka fyri einum slíkum tilboði, um hann slapp framat valdinum.

Vælfærð kostar

Alt snýr seg um raðfesting. Tað vita vit. Men tíverri fyri samgonguna, so feyk alt hennara trúðvirðið hin lagn-

unnar Tollaksmessudag, har hon fann fleiri hundræðtals milliónir til ófiggjaðar skattalættar. Tí eru ráðini til Anniku og Karsten: Farið inn á eina av skrivstovunum harúti á Eirargarði og finnið eina loysn, so hesir allarmest útsettu føroyingarnir fáa ein gerandisdag, sum sømir seg einum framkomnum vælferðarFøroyum!